

Multikulturalizm Heydər Əliyev siyasətinin davamıdır

Çoxəsrlilik tarixə malik olan Azərbaycanımız yaranışından bizlərlə birgə yaşayan bir çox xalqların məkanı olmuşdur. Onlar zaman keçdikcə bu torpaqlara sıx bağlanmış, Azərbaycan tarixində iz qoymuşlar. Söhbət zamandan, tarixdən düşmüşkən elə bu yerdə qədim Qafqaz Albaniyasından söhbət açmaq istədim. Böyük Plini, Klavdi Ptolomey, Plutarx, Ellian kimi tarixçilər dəyərli əsərlərində Albaniyanın bir möhtəşəm dövlət kimi 26 dildə danışan tayfaların məkanı olduğunu qeyd etmişlər. Bu tayfalar 26 dildə danışmaqla yanaşı fərqli-fərqli adət-ənənələrə, inanclara, etiqadlara mənsub olmuşlar. Bütün bunlar onu göstərir ki, müqəddəs torpağımız hər kəs üçün yaşayış məskəni, doğma vətən olmuşdur. Bəlkə elə buna görədir ki, bütün bunları nəzərə alan rus siyasətçiləri millətimizin hər bir xalqa qarşı olan sevgi, məhəbbətini, qayğı və ehtiramını görərək erməniləri torpaqlarımıza köçürməyə başladılar. Xalqımızın ürəyindəki mərhəməti, səfəti, qanındakı istiliyi, canındakı yanlılığı gören, bilən bələd olan ermənilər də tarixi Azərbaycan torpaqlarını zəbt edərək vətən seçdilər. İllər, əsrlər keçdi xalqımız bütün bu mərhəmətləri, sevgiləri hörmət və qayğıları qarşılığında düşmən hiyləsinə tuş gəldi, xəyanətin qurbanı oldu. Bütün bu yaxşılıqların qarşılığında onlar xalqımıza, torpaqlarımıza qənim kəsildi. Torpağımızın bərkətindən, nə oğulların, mərd övladlarının dəyanətindən, xalqımızın bütün humanist, xeyirxah əmələrindən bəhrələnen düşmənlər bizlərin sayəsində irəli addımlayaraq sonunda vətənimizin dilbər güşələrini işğal etdilər. Lakin bütün bunlara "dayan" deyən, düşmənin qarşısını

kəsən Azərbaycan övladı Heydər Əliyev siyasi gücünü, qüdrətini göstərdi. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti, ölçüyəgəlməz xidmətləri, əzm və fədakarlığı sayəsində xalqımız gələcəyə inamla baxmağa başladı. Müdrik rəhbərimiz xalqımızı, vətənimizi, tarixi vətən torpaqlarımızı düşməndən qorumaq üçün əsla yorulmadı. O, uzaqgörən siyasəti, dərin zəkası ilə Azərbaycan xalqını kütləvi qırğından xilas etdi, dövlətçiliyimizi qoruyub saxladı, xarici sərmayədarları Azərbaycana cəlb etdi. Bir düha kimi xalqımızın haqlı olduğunu dünyaya bəyan etdi, faciələrimizə siyasi qiymət verdi, sonunda respublikamızı nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara qovuşdurdu. Xalqımız məhz Heydər Əliyevin səmərəli, bacarıqlı, düşünülmüş siyasəti nəticəsində irəli addımlamağa başladı. Qeyri adi gücə-qüdrətə malik olan Heydər Əliyev xalqın rifahı naminə, vətənimizin xoş gələcəyi uğrunda heyretəməz, qətiyyətli addımlarla irəliləyərək millətimizi doğru yola yönəltdi, bizləri, tarixdən silinməklə təhlükəsi qarşısında qalan dövlətimizi məhv olmaqdan qorudu. Vətənimizə, xalqımıza dərin məhəbbət sevgi və vurğunluq bütünlüklə onun əməlinə aydın göründü. Azərbaycanda sülh, əmin-amanlıq, rahatlıq, dilindən-dinindən asılı olmayaraq bütün millətlər və xalqlar üçün sakit, firavan həyata təminat yaratdı. Tarixən hər bir xalqa doğma ana kimi qucaq açan Vətənimizdə hər kəs üçün, hər bir fərd üçün əminlik, arxayınlıq bəxş etdi, Azərbaycanda sakitlik, firavanlıq bərqərar oldu. Bütün bunlara görə də "Atatürk Beynəlxalq Sülh Mükafatı"na layiq görüldü. Bu mükafat tək Azərbaycanda deyil, bütün Zaqafqaziyada

sülhün, barışığın qorunması, hər xalqın sakit yaşayışının təminatına verilən ən böyük dəyərin tənənesi idi. Çünki dahi rəhbərimiz öz xalqına, o cümlədən Azərbaycanda yaşayan digər millətlərə layiqli şəkildə qayğı və diqqəti ön planda saxlamış, hər bir insanın qiymətini bilmək, lazımı şəkildə qiymətləndirmək bacarığına malik idi. Dilindən-dinindən asılı olmayaraq hər kəs üçün Azərbaycanı yenicən qurdu, yaratdı. Rahatlığın, əmin-amanlığın, humanizm ideyalarının rəmzi olan çiçəklənən Azərbaycanı yaşatdı. Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinə səfəri zamanı Azərbaycan xalqının nümayəndələri ilə bərabər digər xalqların həyat tərzləri, mədəniyyətləri, sosial inkişafı və digər problemləri ilə də yaxından tanış olmuşdur. Bəli! Bu humanizm ideyaları Heydər Əliyev ideyalarının prinsipləri kimi daha da möhkəmlənmişdir. Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqların tarixinin öyrənilməsi, Azərbaycan vətəndaşı kimi qayğıları ön plana çəkilmişdir. Xalqımız kimi hər bir sahədə bərabər hüquqlu olmağa böyük imkan yaratmışdır. Etiraf edək ki, bu gün dünyanın inkişaf etmiş dövlətlərində azsaylı xalqlara bu qədər azadlıq verilmir. Onların ana dillərində yazıboxmaq, təhsil almaq, tarixlərini qorumaq, dini ayinlərini və s. icra etmək hüquqları məhdudlaşdırılır, bəzən isə olmur.

Bildiyimiz kimi hal-hazırda Azərbaycanda müxtəlif xalqlar yaşayır. Dövlətimiz tərəfindən burada yaşayan xalqlara hərtərəfli azadlıq verilmiş, onların tarixinə, qədim inam-etiqadlarına hörmətlə yanaşılmışdır. Bu tarixən belə olub, bu gün də belədir. Çünki Azərbaycanımız demokratik, humanist, multikulturalizm

ənənələrinə əməl edən dövlətdir. Cənab İlham Əliyevin Azərbaycanda 2016-cı il "Multikulturalizm ili" elan etməsi də məhz bütün bunların rəsmi şəkildə təsdiqi, bütün bunların həyata keçirməsinə diqqət və qayğısının bariz nümunəsi, dünyaya bəyan olunmasıdır. Azərbaycanda tarixən ləzgilər, udilər, avarlar, talışlar, tatlar və s. xalqların birgə yaşayışı mövcud olmuşdur. Bütün müsbət keyfiyyətləri: xeyirxahlığı, mərdliyi, əliaçıqlığı, rəhmliyi və sədəliyi, böyüklüyü, hünər və məhəbbəti gören bu xalqlar Azərbaycanı vətən kimi sevir. Humanist xalq kimi bizlərə güvənib, arxalanıblar. Onlar yaxşı biliblər ki, Azərbaycan xalqından heç bir kimsəyə zərər gəlməmişdir. Xalqımız hər zaman böyüklüyünü, cəsarətini və səbrliliyini sübut edibdir. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev bütün bunları rəsmiləşmiş dövlət siyasəti kimi dünyaya bəyan etdi. O, bununla təsdiq etdi ki, bizim xalqımız ona pənah gətirən, onunla ünsiyyət saxlayanı, duz-çörək kəsəni, Azərbaycanı Vətən kimi sevir, özünə yaxın sirdaş, qardaş bilib. Çətin günündə də hər tikəsini hər kəsə bölüb.

Qəbələ Rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində hər zaman bir sıra tədbirlər təşkil olunmaqdadır. Belə tədbirlər tarixi söhbətlərdən, görüşlərdən, yeni güşə və sərgilərin təşkil olunmasından ibarət olur. Belə daimi guşələrdən biri də Qafqaz Albaniyası tarixində adları çəkilən udi xalqına məxsusdur. Muzeyin bu daimi guşəsi 20 ildən çox müddətdir ki, fəaliyyət göstərir. Bu bölmədə onların mədəniyyəti, qədim tarixi, məişəti və ədəbiyyatını əks etdirən sənədlər əsas yer tutur. Qədim udi qadınlarının milli geyimləri, musiqi alətləri, udi

əlifbası, tarixi və s. haqqında bu bölmədə geniş materiallar yerləşdirilmişdir. Qəbələdə yaşayan udi xalqının tarixi haqqında geniş mövzunu əhatə edən tarixi elmi məlumatlardan ibarət materiallarla bərabər görkəmli alim, milliyyətçə udi olan Voroşil Qukasarinin fəaliyyəti haqqında da muzeyimizdən məlumat almaq olar. XVIII əsrin nüminəsi olan Çotari kilsəsi bu gün udilərin ibadətگاهی olmaqla bərabər Azərbaycanımızın XVIII əsr tarixi abidələrindəndir. Multikultural dövlət kimi bu tarixi məbəd tarixi abidələrimiz sırasında özünəməxsus yer almışdır.

Qəbələdə ləzgi xalqının nümayəndələri də yaşayırlar. Bu xalqın nümayəndələri ilə səmimi dostluq, mehribanlıq qohumluq əlaqələri gündəngünə güclənir. Ləzgi qadınlarının toxuduğu corablar, xurcunlar dillər əzbəri, xalçalar evlərin yaraşığı, motal pendiri ağızların xoş, ləziz təamı olmuşdur. Ləzgi xalqının tarixi haqqında da muzeyimizdən geniş məlumatlar əldə etmək olar. Etnoqrafiya bölməsinin ekspozisiyasını ləzgi qadınlarının əl işləri bəzəməkdədir. Bununla da onu sübut edirik ki, Azərbaycan həqiqətən də coxmillətli, coxmədəniyyətli bir dövlətdir. Bu gün multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasəti olmaqla yanaşı tarixi ənənələrin qorunmasının, yaşadılmasının təminatıdır. Bəli! bu gün respublikamızda bir çox mədəniyyətlərin bir arada yaşayışı həyat tərzimizə çevrilmişdir. İnsanlar arasında qarşılıqlı dostluğun, əməkdaşlığın, birliyin, humanizmin, multikulturalizmin bariz nümunəsi bu gün Azərbaycanda əsaslı şəkildə özünü göstərməkdədir.

İlhama SEYİDOVA,
rayon tarix-diyarşünaslıq muzeyinin kiçik elmi işçisi.

Ehtiyatda olan kapitan Əhəd İsmayılovun döyüş gündəliyindən

(Əvvəli 7 aprel 2016-cı il tarixli sayımızda).

Ermənistandan Kəlbəcərdən keçməklə Qarabağa— Ağdərəyə gedən strateji əhəmiyyətli yol Çəpli kəndindən keçirdi. Bizim tabura Çəpli kəndini düşməndən azad etmək, yola nəzarəti bərpa etmək əmri verildi.

23 yanvar 1994-cü ildə səhər tezdən Çəpli kəndinin kənarındakı yüksək qayalıqlarda mövqe tutduq. Erməni quldurlarını gözəl Qarabağı

mıza aparan yol aşağıda aydın görünür. Həyəcanlı dəqiqələr yaxınlaşır. Budur, ermənilərin hərbi maşın karvanı ağır-ağır bizə sarı hərəkət edir. Bu maşınlarda Ermənistan xeyli sayda canlı qüvvə, hərbi sursat və ərzaq gətirildiyi bizə məlum idi. Tabur komandirimizin «Atəş» komandası verilən kimi erməniləri bütün istiqamətlərdən avtomat və pulemyotlardan atəşə tutduq. Ermənilər bu qəfil hücumu gözləmədiklərindən nə baş verdiyini anlamayaraq

maşınlardan düşüb hara gəldi qaçdılar. Ancaq atəşdən yayına bilmirdilər. Döyüş iki saat davam etdi. Düşmən tamamilə məhv edildi. Az bir hissəsi Qamışlı kəndi istiqamətində qaçsa da həmin istiqamətdəki taburlarımız tərəfindən məhv edildi. Bu döyüşdə biz düşmənin 3 ədəd piyadaların döyüş maşını, 6 yük maşını, xeyli hərbi sursatını, ərzaq ələ keçirdik. Düşmənin 5 zabitini əsir götürdük. Həmin zabitlərdən aldığımız məlumata görə bu dəstədə ermənilərin 200

nəfərdən çox canlı qüvvəsi varmış və onlar hamısı məhv edilmişdi. Əsir götürülən erməni zabitləri Ermənistanda hərbi komissarlıqda işləyirlərmiş, məhv edilmiş erməniləri Qarabağdakı hərbi hissələrə təhvil vermək üçün müşayət edirlərmiş. Bu əməliyyatdan sonra Ermənistanla Dağlıq Qarabağı Kəlbəcərdən keçməklə birləşdirən yol kəsildi. Bu əməliyyat taburumuzun ən uğurlu əməliyyatlarından biri idi.

Gecə bizə yeni əmr verildi.

Taburumuz «At daşı» deyilən yerə doğru hərəkət etməli, (bu düşmən arxasına keçmək idi) oradan Qanlı və Dəmirçidamı kəndlərinə doğru irəliləməliydik.

24 yanvar 1994-cü ildə saat 12-də At daşına çatdıq. Biz meşə ilə hərəkət edib yüksəkliyə çıxdıqda ermənilər 12 ədəd zirehli maşın, tank və xeyli canlı qüvvə ilə hücum edərək Çəpli kəndinə girdilər.

Yüksəklik bizim əlimizdə olduğundan əks hücumla Çəpli kəndindəki erməniləri məhv edə bilirdik.

(Ardı 6-cı səhifədə).